

Prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.
Katedra statistiky, PEF ČZU v Praze
Kamýcká 129, 16521, Praha 6 - Suchdol

Oponentský posudek

habilitační práce Ing. Kristiny Somerlíkové, Ph.D. na téma
„Vzdělání jako faktor konkurenceschopnosti“

Habilitantka se ve své práci zaměřila na výzkum problematiky vzdělanosti jako faktoru konkurenceschopnosti regionů v ČR. Práce se soustředí na dosažení dvou cílů:

- 1) Analýza vývoje vzdělanosti v České republice a definování změn, ke kterým došlo v období mezi dvěma sčítáními lidu, tj. mezi roky 2001 a 2011
- 2) Stanovení metodiky posuzování vývoje vzdělanosti a rozvoje lidského faktoru s ohledem na vzdělání v regionech ČR.

Práce je poměrně obsáhlá, 203 stran textu je rozčleněno do osmi kapitol. Text je vhodně doplňován grafy (celkem 119) a tabulkami (celkem 44). První tři kapitoly jsou věnovány cílům, metodice práce a metodickým východiskům. Zde spatřuji určitou nevyváženost – zatímco vlastní metodice, která se týká užitých metod a návrhu konstrukce indexů vzdělanosti a užití vícerozměrných metod k tvorbě ukazatele umožňujícího posoudit diferenciaci v regionech je věnována menší část textu, literární přehled je pojat poměrně široce. Z bohatého seznamu použité literatury je patrné, že autorka se této části věnovala s náležitou pozorností.

Vlastním analýzám jsou poté věnovány kapitoly 4 až 7. Autorka nejprve provádí jednorozměrné analýzy týkající se vývoje a změn ve vzdělání populace České republiky mezi roky 2001 a 2011. Zde se soustřeďuje na vývoj počtu škol, počtu studentů, podílu studentů na jednotlivých typech vzdělávání. U vysokoškolského vzdělání se potom zaměřuje na formy studia, studijní obory, věkovou a pohlavní strukturu.

V další části je pak provedeno porovnání regionální a jsou zde měřeny disparity v úrovni vzdělanosti mezi kraji ČR. Autorka nejprve vychází z průměrných koeficientů růstu jednotlivých ukazatelů a pomocí regresní a korelační analýzy se snaží odhalit případnou konvergenci nebo divergenci mezi kraji. V další kapitole pak přechází k vícerozměrným modelům, s jejichž pomocí se snaží postihnout nejen difference ve stupni vzdělanosti, ale i rozvojový potenciál krajů z daného pohledu. Zde jsou velmi vhodně a kvalifikovaně užity vícerozměrné statistické metody jako je analýza hlavních komponent a shluková analýza. Tuto část považuji za velmi vydařenou. Za cenné považuji i to, že se autorka nesoustředila pouze na kraje, ale zmíněné analýzy provedla i pro okresy.

V šesté kapitole se autorka zaměřila na analýzu vzájemných vztahů mezi indikátory, které byly využity při stanovení stupně diferencovanosti krajů a okresů.

Sedmá kapitola je věnována návrhu indexů vzdělanosti, které mohou sloužit jako ukazatele vzdělanostního zastoupení v krajích či okresech.

V závěrečné kapitole pak autorka kriticky shrnuje zjištěné poznatky, hodnotí postavení jednotlivých krajů či okresů z daného hlediska, diskutuje užití vhodných indikátorů a metod užitých k analýzám.

Z formálního hlediska až na drobné překlepy lze práci hodnotit jako kvalitní. Práce má jasnou strukturu, členění je logické, umožňuje dobrou orientaci, tabulky a grafy vhodně prokládají text.

Práci považuji za kvalitní, nemám k ní zásadní připomínky. Pouze se domnívám, že v závěru autorka málo zdůraznila svůj **přínos k řešení dané problematiky** v oblasti metodické, což by mohla učinit v rámci diskuse. Rovněž by se mohla vyjádřit k následující problémům:

- Z jakého důvodu bylo užito v regresní analýze logaritmické transformace a jak lze potom interpretovat zjištěné výsledky?
- Jak lze vysvětlit nárůst počtu osob bez vzdělání?
- Jak bude možno využít získané výsledky v dalším výzkumu?
- Jakou z použitých metod hodnocení diferenciací krajů by autorka navrhla jako obecně použitelnou?
- Jaká opatření by podle habilitantky mohla přispět k snížení rozdílů mezi kraji.

Závěrem mohu konstatovat, že autorka svojí prací dokázala schopnost vědecky pracovat. Cíl práce byl splněn. Práce svým celkovým pojetím, dosaženými výsledky i společenským přínosem splňuje podmínky pro habilitační práci.

**Doporučuji proto, aby habilitační práce Ing. Kristiny Somerlíkové, Ph.D.
byla přijata k obhajobě před vědeckou radou FEM SPU v Nitře.**

V Praze dne 10.7.2014

Prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.